

Sovellusprojekti Kodavi, 10. palaveri

Paikka: Projektin Microsoft Teams -kanava

Aika: tiistai 19.5.2020 klo 12.15 – 14.15

Läsnä

Projektiryhmä

Antti Kauppi, puheenjohtaja

Lauri Antila

Outi Hilola

Nuutti Rantanen

Anne Vaarala, sihteeri

Tilaaajan edustajat

Nelli Lyyra, paikalla kohdissa 1 – 4

Kristiina Ojala, paikalla kohdissa 1 – 8

Jorma Tynjälä

Ohjaajat

Jukka-Pekka Santanen

Enni Stylman

Arttu Ylä-Sahra

Pöytäkirja

Laadittu 22.5.2020

Muokattu –

1. Palaverin avaus

Kauppi ilmoitti palaverin osallistujille, että palaveri tallennetaan pöytäkirjan laatimisen tueksi.

Kauppi esitti itseään palaverin puheenjohtajaksi ja Vaaralaa sihteeriksi. Ehdotukset hyväksyttiin ja puheenjohtaja Kauppi avasi palaverin.

2. Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Palaveri todettiin lailliseksi, koska palaverin esityslista oli toimitettu projektiorganisaatiolle vähintään vuorokautta ennen palaveria. Palaveri todettiin päätösvaltaiseksi, koska palaverissa oli läsnä vähintään yksi kunkin projektiorganisaation osapuolen edustaja.

3. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin ilman muutoksia.

4. Edellisen palaverin pöytäkirjan tarkastus

Edellisen palaverin puheenjohtaja Hilola kävi läpi edellisen palaverin pöytäkirjan päätökset ja toimenpiteet. Santanen tiedusteli sovelluksen nimen oikeasta kirjoitusasusta. Tilaajan edustajat kertoivat sovelluksen nimen oikean kirjoitusasun olevan Study Health with HBSC.

Edellisessä palaverissa sovittujen toimenpiteiden tilat olivat seuraavat:

Antila

- jatkaa datan visualisoinnin toteuttamista käyttöliittymässä (kesken).

Hilola

- muokkaa käyttöliittymähahmotelmia (suoritettu) sekä
- muokkaa vaatimusmäärittelydokumentin ajan tasalle (suoritettu).

Kauppi

- tekee tilaajan edustajille mallipohjan erikielisiä termejä varten (ei suoriteta),
- auttaa Vaaralaa taustaohjelmiston ohjelmoinnissa (kesken) sekä
- laittaa suomenkielisten muuttujien kuvaukset tietokantaan (suoritettu).

Rantanen

- laatii väliesittelyn muistion (kesken),
- laatii 9. palaverin pöytäkirjan (suoritettu) sekä
- aloittaa projektiraportin (kesken).

Vaarala

- jatkaa taustaohjelmiston ohjelmointia (kesken).

Projektiryhmä

- tiedustelee Digipalveluilta testausympäristöä sovellukselle (kesken),

- sopii teknisen ohjaajan kanssa lähdekoodin katselmoinneista (kesken),
- miettii sovelluksen käyttötilaston toteutustapaa (kesken),
- tutustuu Peda.net-rajapintaan (ei suoriteta) sekä
- tutustuu JWT-kirjastoihin (ei suoriteta).

Tilaaajan edustajat

- sopivat palvelimeen liittyvistä maksuista ja vastuuhenkilöistä Digipalvelujen kanssa (kesken),
- aloittavat tietokantaan tallennettavien teemojen ja muuttujien eri kieliversioiden tekemisen (kesken) sekä
- tuottavat kyseiset labelit (kesken).

Päätökset:

- Edellisen palaverin pöytäkirja hyväksyttiin ilman muutoksia.
- Sovelluksen nimen oikea kirjoitusasu on Study Health with HBSC.

5. Tilakatsaus

Rantanen esitteli projektin tilakatsauksen PowerPoint-esityksenä. Kukin projektiryhmän jäsen on käyttänyt tähän mennessä 270 – 300 työtuntia projektiin. Kauppi on lisännyt tietokantaan suomenkielisten muuttujien kuvaukset. Vaarala ja Kauppi ovat edistyneet taustaohjelmiston ohjelmoinnissa. Vastausten haku tietokannasta on toteutettu, mutta dataa täytyy vielä muokata, jotta tietokannan data ei pääse sellaisenaan käyttöliittymään asti. Antila on lisännyt käyttöliittymään tietokannasta haetut teemat ja muuttujat. Lisäksi projektiryhmä on miettinyt sovelluksen joidenkin ominaisuuksien siirtämistä jatkokehitykseen.

Seuraavaksi projektiryhmä jatkaa taustaohjelmiston ja käyttöliittymän yhteensovittamista, jotta käyttöliittymässä saadaan visualisoitua oikeaa dataa. Rantanen jatkaa projektiraportin laatimista.

6. Sovelluksen ominaisuuksien sopiminen jatkokehitykseen

Projektiryhmä oli edellisellä viikolla lähettänyt projektiorganisaatiolle sähköpostiviestin, jossa ehdotettiin joidenkin sovelluksen ominaisuuksien sopimista jatkokehitykseen. Tilaaajan edustajat olivat viestin perusteella alustavasti valinneet projektin aikana toteutettaviksi ominaisuuksiksi hakusivun ja erikieliset käyttöliittymät. Palaverissa jatkettiin keskustelua projektin aikana toteutettavista ominaisuuksista.

Tynjälä kysyi, mitä lisäarvoa Peda.net-kirjautuminen toisi sovellukseen ilman tapahtumia ja tehtäviä. Santanen selosti, että ilman kirjautumisvaihtoehtoja kaikilla sovelluksen käyttäjillä on samat oikeudet, eikä esimerkiksi tiettyjä muuttujia voida rajata joiltakin käyttäjiltä pois. Kaikki sovelluksen käyttäjät ovat näin ollen julkisia käyttäjiä ja heillä on enemmän oikeuksia kuin alun perin suunniteltiin. Santanen tiedusteli tilaajan edustajilta, voiko tästä olla haittaa esimerkiksi tietoturvan kannalta, kun kaikilla sovelluksen käyttäjillä on pääsy kaikkeen sovelluksessa olevaan dataan. Tilaajan edustajat kokivat, ettei tämä ole ongelma, koska tietokannan data käsitellään siten, ettei käyttöliittymässä pääse tarkastelemaan tietokannan dataa sellaisenaan. Käyttöliittymään asti pääsevän datan tulee sisältää vain kuhunkin hakuun liittyviä vastaajien lukumääriä ja prosenttiosuuksia.

Tilaajan edustajat hyväksyivät sovelluksen ominaisuuksien rajaamisen siten, että ainoastaan etusivu, hakusivu ja näiden erikieliset versiot suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi toteutetaan projektin aikana. Näin ollen Peda.net-kirjautuminen, tehtävät, tapahtumat ja ryhmäavaimella kirjautuminen siirretään sovelluksen jatkokehitykseen.

Tynjälä tiedusteli projektiryhmältä, millainen mielikuva projektiryhmällä oli projektin alussa projektiin vaadittavasta työmäärästä, ja missä vaiheessa projektiryhmälle valkeni, ettei kaikkia vaatimuksia ole mahdollista toteuttaa projektin aikarajauksen puitteissa. Projektiryhmän jäsenet kokivat, ettei heillä ollut projektin alussa realistista näkemystä projektin eri vaiheiden työmäärästä. Vaatimusmäärittelyyn ja tietokannan suunnitteluun meni huomattavasti arvioitua enemmän aikaa, ja sovelluksen toteutusvaiheeseen päästiin suunniteltua myöhemmin. Projektiryhmä koki, että puuttuva kokemus sovelluskehityksestä hankaloitti projektin eri vaiheiden työmäärien arviointia. Vasta sovelluksen toteutusvaiheen aikana selvisi, kuinka paljon aikaa pelkästään hakusivun ja siihen liittyvän visualisoinnin toteuttamiseen menisi. Lisäksi koronapandemian seurauksena etätyöskentelyyn siirtyminen on hidastanut projektin etenemistä etenkin projektin toteutusvaiheessa, koska neuvojen saaminen on hankalampaa etänä kuin kasvotusten. Kaikki em. tekijät vaikuttivat siihen, että projektiryhmä päätyi ehdottamaan joidenkin sovelluksen ominaisuuksien siirtämistä jatkokehitykseen.

Päätökset:

- Projektissa toteutetaan sovelluksen etusivu, hakusivu ja näiden erikieliset versiot suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

- Peda.net-kirjautuminen, tehtävät, tapahtumat ja ryhmäavaimella kirjautuminen siirretään sovelluksen jatkokehitykseen.
- Kaikki sovelluksen käyttäjät ovat julkisia käyttäjiä.
- Käyttöliittymään asti pääsevä data sisältää vain kuhunkin hakuun liittyviä vastaajien lukumääriä ja prosenttiosuuksia.

7. Datan visualisointi kuvaajissa

Hilola esitteli hakusivun muokattuja käyttöliittymähahmotelmia. Ensimmäisessä hahmotelmassa oli hakusivun vuosinäkymä, jossa ajaksi oli valittu vuosi ja jossa oli käytetty vain yhtä luokittelevaa muuttujaa (luokkataso). Kuvaajassa oli x-akselilla vastaajien prosenttiosuudet ja y-akselilla eri vastausvaihtoehdot. Kuvaajan palkit oli eroteltu eri värein luokkatason mukaan. Kuvaajan alapuolella olevan taulukon sarakkeina oli luokittelevan muuttujan eri arvot (tässä tapauksessa 5 lk, 7 lk ja 9 lk) ja riveinä eri vastausvaihtoehdot. Taulukon soluissa oli vastaajien prosenttiosuudet kuhunkin vastausvaihtoehtoon ja luokittelevan muuttujan arvoon liittyen. Alimmalla rivillä oli vastaajien lukumäärät.

Tynjälä toivoi, että vuosinäkymässä kuvaajan alapuolella olevaan taulukkoon lisättäisiin rivi, jossa laskettaisiin yhteen vastaajien prosenttiosuudet kunkin sarakkeen osalta. Kyseinen rivi tulisi lisätä vastausvaihtoehtojen jälkeen ennen vastanneiden lukumäärää. Santanen ehdotti, että kussakin taulukon alkiossa voisi olla sekä vastanneiden lukumäärä että prosenttiosuus. Näin välttyttäisiin uuden rivin lisäämiseltä. Ojala katsoi asiaa oppilaiden näkökulmasta ja epäili, että samassa alkiossa olevat lukumäärät ja prosenttiosuudet voisivat sekoittaa joitakin käyttäjiä. Tilaajan edustajat olivat lopulta sitä mieltä, ettei lukumääriä ole tarpeellista lisätä taulukkoon Santasen ehdottamalla tavalla.

Tynjälä pohti, pitäisikö kuvaajan x-akselin asteikko olla 100 prosenttiin asti vai tulisiko sen skaalautua vastaajien prosenttiosuuksien mukaan. Ojalan mukaan 100 prosenttiin asti kulkeva asteikko antaisi ehkä realistisemmän kuvan valitun muuttujan yleisyydestä. Toisaalta skaalautuva asteikko voisi olla visuaalisen ilmeen kannalta parempi. Antila mainitsi, että kiinteällä asteikolla varustettu x-akseli olisi luultavasti helpompi toteuttaa. Santanen ehdotti, että käyttäjä voisi itse valita kumpi asteikko x-akseliin otetaan käyttöön. Tilaajan edustajat totesivat lopuksi, että mikäli skaalautuvan asteikon toteuttamiseen menisi runsaasti aikaa, ei sitä kannata toteuttaa tämän projektin aikana. Skaalautuvaa asteikkoa voisi kuitenkin pohtia sovelluksen jatkokehityksen aikana.

Vaaralaa mietitytti, millä tavalla hakutulokset näytetään kuvaajassa, kun käyttäjä on valinnut kaksi luokittelevaa muuttujaa. Tynjälä ehdotti, että hakusivua voisi muuttaa siten, että haun rajauksessa olisi neljän sijaan vain kaksi alasetoalikkaa, joista käyttäjä valitsee ensin ensimmäisen luokittelevan muuttujan ja sitten toisen luokittelevan muuttujan. Näin käyttäjälle olisi selvää, missä järjestyksessä hakutulokset ryhmitellään. Vaarala kysyi myös, onko kuvaajan palkit vaakasuorassa siinäkin tapauksessa, jos käyttäjä valitsee kaksi luokittelevaa muuttujaa. Tilaajan edustajat totesivat, että kuvaajassa voisi sittenkin käyttää pystysuuntaisia stacked bar -tyyppisiä palkkeja. Antila kommentoi, että pystysuuntaiset palkit olisivat myös helpommin toteutettavissa.

Toisessa käyttöliittymähahmotelmassa oli hakusivun aikasarjanäkymä, jossa ajaksi oli valittu aikasarja. Kuvaajassa oli x-akselilla aikasarjan vuodet ja y-akselilla vastaajien prosenttiosuudet. Hilola oli lisännyt hakuehtoihin vastausvaihtoehdon valinnan, koska jos kuvaajassa näytetään useampi vastausvaihtoehto samalla kertaa, kuvaajasta tulee sekava ja vaikeaselkoinen. Käyttöliittymähahmotelman kuvaajassa näytettiin siis yksi vastausvaihtoehto kerrallaan. Myös luokittelevia muuttujia oli vain yksi.

Tynjälä pohti, voisiko kuvaajassa näyttää vain yhden vastausvaihtoehdon tiedot, mutta taulukossa olisi kuitenkin valitun muuttujan kaikkien vastausvaihtoehtojen tiedot. Hilolan mielestä se voisi olla mahdollista. Ojala puolestaan pohti, olisiko parempi, jos sovellus näyttäisi automaattisesti positiivisimman vastausvaihtoehdon. Jos käyttäjä saisi itse valita kuvaajassa näytettävän vastausvaihtoehdon, voisi ilmiön tulkinta mennä pieleen, mikäli käyttäjä on valinnut keskimmäisen vastausvaihtoehdon. Tynjälä totesi, että oppimisen kannalta olisi parempi, jos käyttäjä saisi itse valita kuvaajassa näytettävän vastausvaihtoehdon. Toisaalta Hilolan mielestä automaattinen vastausvaihtoehdon valinta voisi olla helpommin toteutettavissa. Vaarala tiedusteli, onko käyttäjän mahdollista valita kaikki valitun muuttujan vastausvaihtoehdot näytettäväksi kuvaajassa samalla kertaa. Santasen mielestä käyttäjän tulee voida valita kaikki vastausvaihtoehdot, vaikka kuvaajasta tulisikin sekava. Ylä-Sahra ehdotti pystysuuntaisten stacked bar -tyyppisten palkkien käyttämistä useamman vastausvaihtoehdon näyttämiseen kuvaajassa, koska niiden avulla eri vastausvaihtoehtojen jakautuminen näkyisi selkeämmin, eikä kuvaajasta tulisi niin sekava kuin viivakuvaajaa käyttämällä. Hilolan mielestä stacked bar -kuvaaja voisi olla vaikeasti tulkittavissa, koska kaikkien vastausvaihtoehtojen prosenttiosuudet eivät lähde nollasta.

Vaarala tiedusteli, voiko käyttäjä valita aikasarjanäkymässä kaksi luokittelevaa muuttujaa, vaikka kuvaajasta tulisi sekava. Ojala koki, että aikasarjan tapauksessa yksi luokitteleva muuttuja voisi

riittää. Tynjälän mielestä ainakin taulukossa olisi hyvä olla kaksi luokittelevaa muuttujaa. Tynjälä tiedusteli, onko hakusivu mahdollista toteuttaa siten, että aikasarjan tapauksessa kuvaajaan voisi valita vain yhden luokittelevan muuttujan, mutta taulukossa näytettäisiin kaksi luokittelevaa muuttujaa. Projektiryhmä ei osannut sanoa, kuinka hankalaa sen toteutus olisi. Antila toivoi tilaajan edustajilta mallia aikasarjan kuvaajasta.

Vaarala kysyi, onko aikasarjan aikapisteiden lukumäärä kiinteä vai kasvaako aikapisteiden lukumäärä aina uuden datan myötä. Tilaajan edustajat eivät muistaneet, oliko aiemmin päätetty, että aikapisteiden lukumäärä pysyisi aina samana. Aikasarjan vanhin aikapiste on kuitenkin vuosi 2002. Tilaajan edustajat olivat sitä mieltä, että aikasarjan aikapisteiden lukumäärää tulee lisätä aina kun uuden tutkimusvuoden data tuodaan sovellukseen.

Päätökset:

- Hakusivulla olevassa taulukossa tulee olla rivi, jossa lasketaan yhteen vastaajien prosenttiosuudet kunkin sarakkeen osalta. Rivi tulee olla vastausvaihtoehtojen jälkeen ennen vastanneiden lukumäärää.
- Vuosinäkömän kuvaajan x-akselin asteikkona on ensisijaisesti 100 prosenttiin asti kulkeva asteikko. Skaalautuvaa asteikkoa voidaan harkita sovelluksen jatkokehityksen aikana.
- Vuosinäkömän kuvaajassa käytetään pystysuuntaisia stacked bar -tyyppisiä palkkeja.
- Aikasarjan aikapisteitä lisätään aina kun uuden tutkimusvuoden data tuodaan sovellukseen.

8. Muut esille tulevat asiat

Vaarala tiedusteli, kuka on vastuussa sovelluksen käyttöliittymän tekstien kääntämisestä ruotsiksi ja englanniksi. Tilaajan edustajat lupautuivat kääntämään käyttöliittymän tekstit, jos projektiryhmä toimittaa tilaajan edustajille listan suomenkielisen käyttöliittymän teksteistä. Tilaajan edustajat ovat jo miettineet etusivulla olevan sovelluksen suomenkielisen kuvauksen sisältöä, joten projektiryhmän ei tarvitse miettiä sitä.

Ylä-Sahra ohjeisti projektiryhmää tutustumaan i18n-kirjastoon, josta voisi olla apua erikielisten käyttöliittymien toteutuksessa. Antila tiedusteli Ylä-Sahralta, miten erikieliset käyttöliittymät kannattaisi käytännössä tehdä. Ylä-Sahra lupasi tutustua aiheeseen ja palata asiaan myöhemmin. Ainakaan automaattista kielivalintaa selaimen kielen perusteella ei kannata toteuttaa, koska kyseinen lähestymistapa voi ärsyttää monia käyttäjiä. Tynjälä ehdotti, että sovelluksen etusivulle

voisi lisätä valikon, josta käyttäjä voisi vaihtaa käyttöliittymän kielen. Vaarala kysyi, miten backendissä kannattaisi huomioida kielivalinnat. Ylä-Sahra suositteli kielivalinnan laittamista parametriksi, jolloin tieto käyttöliittymän kielestä on helposti backendin käytettävissä.

Santanen tiedusteli, ottaako projektiryhmä tehtäväkseen selvittää sovelluksen palvelimen valintaan liittyvät asiat. Santanen viittasi aiemmin samana päivänä Digipalveluilta Lyyrälle tulleeseen vastaukseen, jossa tiedusteltiin mm. tietokantapalvelimen tarpeesta, ja mihin ympäristöön sovellus olisi tarkoitus pystyttää. Antila selitti, ettei projektiryhmällä ole tarvittavaa asiantuntemusta palvelimen valintaan liittyen. Hän kysyi Ylä-Sahralta, voisiko tämä tutustua aikaisempaan projektiryhmän ja Digipalveluiden väliseen sähköpostiviestintään palvelimen valintaan liittyen ja ohjeistaa projektiryhmää palvelimen valinnassa. Ylä-Sahra lupasi tutustua asiaan.

Santanen ohjeisti Rantasta tutustumaan projektin päättyessä sovittaviin asioihin. Sovellusprojektin ohjemateriaalin luvuissa 4.4 ja 5.4 on kuvattu kattavasti em. asioista.

Lopuksi Santanen tiedusteli, onko kenelläkään projektiryhmästä mahdollisuutta polttaa projektiin liittyviä tiedostoja CD-levylle. Rantanen ilmoitti pystyvänsä tähän, mikäli Santanen toimittaa hänelle tyhjiä CD-levyjä. Santanen lupasi palata asiaan seuraavalla viikolla.

9. Läsnaölijoille sovitut toimenpiteet

Antila

- jatkaa datan visualisoinnin toteuttamista käyttöliittymässä sekä
- toimittaa Ylä-Sahralle projektiryhmän ja Digipalveluiden välisen palvelimen valintaan liittyvän sähköpostiviestinnän sisällön.

Hilola

- muokkaa käyttöliittymähahmotelmia ja
- muokkaa vaatimusmäärittelydokumentin ajan tasalle.

Kauppi

- siirtää teemojen ja muuttujien erikieliset kuvaukset tietokantaan sekä
- auttaa Vaaralaa taustaohjelmiston ohjelmoinnissa.

Rantanen

- laatii väliesittelyn muistion,

- aloittaa projektiraportin sekä
- tutustuu sovellusprojektin ohjemateriaalin lukuihin 4.4 ja 5.4.

Santanen

- toimittaa Rantaselle tyhjiä CD-levyjä projektiin liittyvien tiedostojen tallentamista varten.

Vaarala

- jatkaa taustaohjelmiston ohjelmointia.

Ylä-Sahra

- tutustuu projektiryhmän ja Digipalveluiden väliseen sähköpostiviestintään palvelimen valintaan liittyen,
- ohjeistaa projektiryhmää palvelimen valinnassa,
- selvittää, miten erikieliset käyttöliittymät kannattaisi tehdä käytännössä sekä
- ohjeistaa projektiryhmää erikielisten käyttöliittymien toteutuksessa.

Projektiryhmä

- tiedustelee Digipalveluilta testausympäristöä sovellukselle,
- sopii teknisen ohjaajan kanssa lähdekoodin katselmoineista,
- miettii sovelluksen käyttötilaston toteutustapaa,
- toimittaa tilaajan edustajille listan suomenkielisen käyttöliittymän teksteistä,
- tutustuu i18n-kirjastoon sekä
- valitsee sovellukselle palvelimen ja toimittaa siihen liittyvät tiedot tilaajan edustajille.

Tilaajan edustajat

- sopivat palvelimeen liittyvistä maksuista ja vastuuhenkilöistä Digipalvelujen kanssa,
- aloittavat tietokantaan tallennettavien teemojen ja muuttujien eri kieliversioiden tekemisen,
- tuottavat kyseiset labelit,
- miettivät, kuinka monta luokittelevaa muuttujaa hakusivun aikasarjanäkymässä on käytössä,
- miettivät, kuinka monta vastausvaihtoehtoa aikasarjanäkymän kuvaajassa ja taulukossa näytetään,
- toimittavat projektiryhmälle mallit hakusivun kuvaajista sekä
- kääntävät käyttöliittymän tekstit ruotsiksi ja englanniksi.

10. Seuraavan palaverin ajankohta

Seuraavan palaverin ajankohdaksi päätettiin perjantai 29.5.2020 klo 12.15.

11. Palaverin päättäminen

Puheenjohtaja Kauppi päätti palaverin.

Jaettu ja käsitelty materiaali

Rantanen esitteli projektin tilakatsauksen PowerPoint-esityksenä.

Antila esitteli toteutettua käyttöliittymää.

Hilola esitteli käyttöliittymähahmotelmia.